

MỘT SỐ BIỆN PHÁP PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG VẬN ĐỘNG CƠ BẢN CHO TRẺ 4-5 TUỔI THÔNG QUA TRÒ CHƠI DÂN GIAN

NGUYỄN THỊ HẢI YẾN
Trường Đại học Tân Trào

Nhận bài ngày 06/11/2025. Sửa chữa xong 15/01/2026. Duyệt đăng 19/01/2026.

Abstract

Theoretical and empirical studies have demonstrated that fundamental movements are essential for human functioning in everyday life and are applied across various activities and contexts. From these movements, structured systems of fundamental motor exercises have been developed, serving as a primary pathway for the formation and enhancement of fundamental motor skills. Developing fundamental motor skills for children aged 4–5 is particularly important, as it provides a solid foundation for their adaptation and active participation in daily activities during the preschool years. Traditional folk games are recognized as an effective means of holistic education in early childhood; notably, they serve as a valuable medium for promoting physical development and strengthening fundamental motor skills among children aged 4–5.

Keywords: Children aged 4–5, fundamental motor skills, motor skills, physical development, traditional folk games.

1. Đặt vấn đề

Mục tiêu của giáo dục mầm non ở Việt Nam trong giai đoạn hiện nay là hình thành và phát triển toàn diện nhân cách trẻ. Giáo dục thể chất là một nhiệm vụ không thể thiếu trong giáo dục toàn diện cho trẻ em. Sự phát triển thể chất tốt sẽ là tiền đề để phát triển các lĩnh vực khác. Do đó, giáo dục thể chất cho trẻ mầm non là việc làm hết sức quan trọng, là mục tiêu hàng đầu trong việc giáo dục toàn diện cho trẻ mầm non. Hiện nay, việc rèn luyện kỹ năng vận động cơ bản (VĐCB) cho trẻ mẫu giáo, đặc biệt là trẻ 4-5 tuổi đã được chú ý và quan tâm. Tuy nhiên, kết quả của việc rèn luyện kỹ năng VĐCB của trẻ 4-5 tuổi chưa cao, vẫn còn một số vấn đề như: các vận động mới đã được hình thành nhưng không bền vững và dễ mất đi, khả năng thăng bằng của trẻ còn kém, trẻ chưa biết phối hợp tay và chân trong việc thực hiện các vận động, thiếu sự khéo léo và còn gặp nhiều khó khăn khi thực hiện vận động [1, tr. 58]. Vì vậy, để rèn luyện kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi có rất nhiều các phương tiện khác nhau như: thể dục sáng, tiết học thể dục, trò chơi vận động,... Trẻ mầm non “*Học mà chơi, chơi mà học*”, do đó trò chơi dân gian (TCDG) chính là một trong những phương tiện rèn luyện kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi mang lại hiệu quả cao. Khi tham gia vào trò chơi trẻ tự điều chỉnh được cơ thể mình, phối hợp các bộ phận cơ thể trong hoạt động, giải phóng mệt mỏi, căng thẳng. TCDG với nội dung hấp dẫn, mới lạ, luật chơi và cách chơi dễ hiểu thu hút được rất nhiều trẻ tham gia. Để trẻ 4-5 tuổi có được kỹ năng VĐCB cần có một hệ thống các biện pháp rèn luyện cho trẻ thông qua TCDG giúp trẻ nắm vững cách thức chơi, biết phối hợp các vận động một cách chính xác trong khi chơi [2, tr. 132].

2. Xây dựng biện pháp phát triển kỹ năng vận động cơ bản cho trẻ 4-5 tuổi thông qua trò chơi dân gian

2.1. Nguyên tắc xây dựng biện pháp phát triển kỹ năng vận động cơ bản cho trẻ 4-5 tuổi thông qua trò chơi dân gian

2.1.1. Đảm bảo rèn luyện, củng cố và nâng cao kỹ năng vận động cơ bản cho trẻ 4-5 tuổi

Email: NTHYen@tqu.edu.vn

Các biện pháp rèn luyện kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG cần hướng tới mục tiêu rèn luyện, củng cố và phát triển các kỹ năng VĐCB. Đây là yêu cầu cốt lõi để đánh giá hiệu quả của biện pháp; biện pháp càng đáp ứng tốt mục tiêu này thì hiệu quả càng cao, ngược lại, nếu không đạt được mục tiêu trên thì chưa thể coi là hiệu quả.

2.1.2. Đảm bảo vai trò chủ đạo của giáo viên và tính tích cực, hứng thú của trẻ

Các biện pháp cần khẳng định vai trò chủ đạo của giáo viên (GV) trong việc lập kế hoạch, tổ chức và hướng dẫn TCDG nhằm rèn luyện kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi một cách khoa học, hiệu quả. Trong quá trình tổ chức, GV đóng vai trò là người định hướng, hỗ trợ, khuyến khích và động viên, tạo “điểm tựa” giúp trẻ thực hiện tốt các hoạt động vận động. Đồng thời, các biện pháp phải bảo đảm môi trường an toàn, tạo điều kiện để trẻ phát huy tính tích cực, chủ động và hứng thú, qua đó khẳng định trẻ là chủ thể của hoạt động, còn GV là người giữ vai trò chủ đạo trong tổ chức và định hướng.

2.1.3. Đảm bảo xây dựng môi trường và điều kiện tổ chức trò chơi dân gian phù hợp với phát triển kỹ năng vận động cơ bản

Trò chơi dân gian chỉ phát huy hiệu quả rèn luyện kỹ năng VĐCB khi được tổ chức trong môi trường phù hợp, bảo đảm sân bãi an toàn, thoáng mát và có đồ dùng, đồ chơi sinh động, phù hợp. Môi trường này tạo sự hứng thú, thu hút trẻ tham gia tích cực, qua đó giúp trẻ tiếp thu kỹ năng VĐCB thuận lợi hơn. Vì vậy, khi đề xuất các biện pháp rèn luyện cho trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG cần đặc biệt chú trọng đến điều kiện và cách thức tổ chức, linh hoạt theo đặc điểm địa phương, nhà trường và lớp học nhằm đạt hiệu quả cao nhất [3, tr. 168].

2.2. Biện pháp phát triển kỹ năng vận động cơ bản cho trẻ 4-5 tuổi thông qua trò chơi dân gian

2.2.1. Lựa chọn trò chơi dân gian có nội dung phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng vận động cơ bản cho trẻ

a. Mục đích, ý nghĩa

Việc lựa chọn các TCDG có nội dung phù hợp với các mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ sẽ làm phong phú thêm số lượng và chất lượng TCDG ở trường mầm non. Bởi vì, hiện nay có khá ít TCDG mà GV sử dụng cho trẻ chơi ở các trường mầm non có mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ và nếu có thì các TCDG cũng chỉ được lựa chọn một cách lặt vặt, lặt vặt và hiếm khi có các TCDG mới. Bên cạnh đó, thậm chí có nhiều GV tổ chức phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ nhưng nội dung của TCDG đó lại không phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ mà chỉ mang tính giải trí cho trẻ mà thôi và những điều này làm hạn chế một phần kết quả phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ và việc có nhiều hay ít TCDG vẫn không là vấn đề chủ yếu mà còn là việc lựa chọn TCDG nào có nội dung phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng VĐCB mới là quan trọng. Việc lựa chọn TCDG có nội dung phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng VĐCB thì mới đem lại hiệu quả cao trong quá trình phát triển.

Về việc lựa chọn TCDG có nội dung phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ sẽ giúp trẻ vừa được trải nghiệm và vừa được phát triển các kỹ năng VĐCB có trong trò chơi một cách thường xuyên tích cực, hiệu quả hơn. Nhờ đó, trẻ sẽ cảm thấy hứng thú, tích cực hơn khi tham gia vào trò chơi. Ngoài ra, việc lựa chọn TCDG có nội dung phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ sẽ giúp GV có thể chủ động lựa chọn và xây dựng kế hoạch tổ chức phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ, phù hợp với mục tiêu đã đề ra. Nhờ vào đó, kết quả phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG sẽ ngày càng được nâng cao hơn và đó chính là tiền đề cho việc củng cố và phát triển các kỹ năng VĐCB đã có cho trẻ ở thời gian tiếp theo [4, tr. 36-41].

b. Cách tiến hành

Với biện pháp “Lựa chọn TCDG có nội dung phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ” sẽ được tiến hành theo các bước sau:

- *Bước 1:* Đọc và sưu tầm các TCDG có trong các Chương trình Giáo dục mầm non và trong những TCDG mà trẻ thường chơi hàng ngày, những TCDG ở địa phương mình hoặc ở các địa phương lân cận.

- *Bước 2:* Đọc, phân tích và tách riêng ra những nội dung thực hiện nhiệm vụ giáo dục, những nhiệm vụ phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi ở những trò chơi mà đã sưu tầm được.

- *Bước 3:* Sau khi mà đã lựa chọn được các trò chơi, sắp xếp các trò chơi thành một hệ thống có thứ tự thì những trò chơi từ mức độ dễ đến mức độ khó, những trò chơi từ đơn giản đến phức tạp, phù hợp với từng giai đoạn phát triển kỹ VĐCB của trẻ 4-5 tuổi.

- *Bước 4:* Tùy theo từng kế hoạch phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG, GV sẽ chọn ra một hay nhiều TCDG phù hợp với nội dung phát triển kỹ năng VĐCB trong kế hoạch đó và sử dụng TCDG này một cách phù hợp nhất nhằm phát triển các kỹ năng VĐCB cho trẻ.

c. Điều kiện thực hiện

Giáo viên cần phải hiểu đặc điểm phát triển tâm lý, trạng thái sức khỏe và đặc điểm phát triển kỹ năng VĐCB của trẻ 4-5 tuổi cũng như điều kiện của địa phương, trường, lớp để lựa chọn ra các TCDG phù hợp nhất về cả mục đích phát triển kỹ năng VĐCB lẫn sự phù hợp mang tính thực tế ở địa phương. Trò chơi dân gian được lựa chọn tổ chức cho trẻ phải phù hợp với kế hoạch cụ thể nhằm phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ. Lựa chọn TCDG phải chú ý tới thời gian trong ngày. Việc chọn trò chơi còn phụ thuộc vào các điều kiện thời tiết và vào chỗ chơi, địa điểm chơi,... Các TCDG lựa chọn phải đáp ứng được mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ và nên lựa chọn những trò chơi có nhiều nội dung phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi. Sau mỗi quá trình phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG cần phải xem xét lại để sửa chữa, bổ sung hoặc thay đổi các hình thức tổ chức, nội dung các TCDG sao cho phù hợp và cần phải tích lũy nhiều kinh nghiệm trong việc lựa chọn các TCDG phù hợp với mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi.

2.2.2. Tăng cường sử dụng các đồ chơi, trang phục phù hợp với từng trò chơi hoặc các đồ chơi làm bằng nguyên vật liệu thiên nhiên, để tìm kiếm

a. Mục đích, ý nghĩa

Việc sử dụng các loại đồ chơi làm từ những nguyên vật liệu thiên nhiên vừa dễ dàng tìm kiếm và vừa phù hợp với từng trò chơi sẽ giúp GV giải quyết được vấn đề chuẩn bị đồ dùng, đồ chơi không bị tốn kém quá nhiều kinh phí mà vẫn có thể lôi cuốn, hấp dẫn được trẻ tham gia vào các trò chơi. Song bên cạnh đó nó còn giúp GV thể hiện sự linh hoạt, sự sáng tạo và sự khéo léo của bản thân trong việc làm những đồ dùng, đồ chơi cho trẻ bằng cách tận dụng những loại nguyên vật liệu đã sẵn có từ trong tự nhiên và từ những loại đồ vật, đồ dùng cũ ở trong cuộc sống sinh hoạt hằng ngày. Từ đó, việc chuẩn bị để tổ chức TCDG nhằm mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ trở nên phong phú, đa dạng hơn rất nhiều [5, tr. 82]. Trong khi tham gia vào các TCDG, trẻ sẽ được tiếp xúc trực tiếp với các loại đồ dùng, đồ chơi được cô chuẩn bị và làm từ các nguyên vật liệu trong tự nhiên rất gần gũi với trẻ, tạo nên cho trẻ một cảm giác hứng thú, lôi cuốn và hấp dẫn, trẻ sẽ tích cực hơn khi tham gia vào trò chơi, mang lại hiệu quả cao trong việc phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ. Qua đó còn giúp trẻ biết được những nguyên vật liệu ở trong tự nhiên và biết được vai trò quan trọng của chúng trong cuộc sống hàng ngày. Trẻ sẽ càng thêm gần gũi, yêu thương và trân trọng những thứ xung quanh mình hơn.

b. Cách tiến hành

Biện pháp “Tăng cường sử dụng các đồ chơi, trang phục phù hợp với từng trò chơi hoặc các đồ chơi làm bằng nguyên vật liệu thiên nhiên, để tìm kiếm” sẽ được tiến hành theo các bước sau:

- *Bước 1:* Chọn lựa những TCDG có nội dung phù hợp với kế hoạch cụ thể của việc phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ thông qua TCDG. Liệt kê tất cả các nguyên vật liệu, đồ dùng, đồ chơi có trong TCDG đã được lựa chọn.

- *Bước 2:* Việc tìm kiếm và chọn lọc các nguyên vật liệu trong tự nhiên, những đồ dùng từ đồ phế thải, đồ đạc, đồ dùng xung quanh trẻ đều có thể làm được những đồ chơi, đồ dùng phù hợp với trò chơi.

- *Bước 3:* Lên sẵn ý tưởng để làm những đồ chơi, đồ dùng từ những nguyên vật liệu thiên nhiên hay từ phế thải hoặc từ những đồ dùng ở trong cuộc sống hàng ngày.

- *Bước 4:* GV thực hiện ý tưởng làm đồ dùng, đồ chơi cùng với trẻ. Cả cô và trẻ cùng nhau tìm những nguyên vật liệu ở tự nhiên hoặc từ những đồ dùng có thể tái chế để làm được đồ dùng, đồ chơi trong

hoạt động phát triển kỹ năng VĐCB thông qua TCDG của mình.

- *Bước 5:* GV sắp xếp và bố trí cho trẻ sử dụng đồ chơi, đồ dùng ở những nội dung khác nhau làm sao cho phù hợp với kế hoạch tổ chức TCDG mà GV đã đề ra.

c. Điều kiện thực hiện

Các nguyên liệu được sử dụng để làm đồ dùng, đồ chơi phải thật dễ tìm và có thể tái sử dụng từ những đồ vật, đồ dùng thường ngày có trong cuộc sống để không phải tốn kém kinh phí. Các loại đồ dùng, đồ chơi được lấy từ trong tự nhiên phải được vệ sinh thật sạch sẽ để đảm bảo an toàn tuyệt đối cho trẻ. Các đồ dùng, đồ chơi được tạo ra phải phù hợp với việc tổ chức TCDG để phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ.

2.2.3. Tạo các tình huống chơi hấp dẫn, lôi cuốn trẻ tham gia vào trò chơi một cách tích cực

a. Mục đích, ý nghĩa

Với các tình huống chơi sẽ đem lại một không khí mới cho công cuộc phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ thông qua TCDG. Khi tạo nhiều tình huống chơi hấp dẫn, lôi cuốn sẽ làm cho không khí lớp học được trở nên sôi động, thoải mái nhất, điều này sẽ đưa trẻ tham gia vào trò chơi một cách hết sức tự nhiên, nhẹ nhàng nhất và tạo nên ở trẻ đầy hứng thú và trẻ sẽ rất tích cực khi tham gia vào việc phát triển kỹ năng VĐCB thông qua TCDG. Khi trẻ tham gia vào các TCDG, không chỉ là việc trẻ chơi mà trẻ còn được trải nghiệm các tình huống thật đầy thú vị, hấp dẫn, trẻ sẽ học được cách giải quyết những tình huống, qua đó trẻ sẽ không chỉ có thể hình thành được những biểu tượng cần thiết mà còn tích lũy được nhiều những kinh nghiệm cho cuộc sống của trẻ sau này [6, tr. 76-80]. Nhờ có nhiều những tình huống hấp dẫn và lôi cuốn có trong TCDG mà trẻ có thể lĩnh hội được các kỹ năng VĐCB và phát triển chúng một cách hiệu quả nhất. Việc tạo ra nhiều những tình huống đầy hấp dẫn và lôi cuốn có trong TCDG sẽ tạo điều kiện cho GV có thể phát huy được hết những khả năng sáng tạo và áp dụng những kinh nghiệm, đưa ra nhiều các ý tưởng mới trong việc đặt ra và sử dụng các biện pháp nhằm kích thích sự hứng thú của trẻ trong các hoạt động giáo dục của mình.

b. Cách tiến hành

Đối với biện pháp “Tạo các tình huống chơi hấp dẫn, lôi cuốn trẻ tham gia vào trò chơi một cách tích cực” sẽ được tiến hành theo các bước sau đây:

- *Bước 1:* Chọn lựa TCDG có nội dung phù hợp với kế hoạch cụ thể của việc phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi.

- *Bước 2:* Đưa ra các ý tưởng sáng tạo về các tình huống chơi sao cho phù hợp và căn cứ vào nội dung chơi, cách chơi của TCDG đã được lựa chọn và căn cứ vào nội dung phát triển kỹ năng VĐCB có trong chính TCDG đó nhằm mục đích tổ chức phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG đã lựa chọn.

- *Bước 3:* Lập ra kế hoạch tổ chức các TCDG nhằm phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ mầm non, việc thực hiện ý tưởng về các tình huống cũng sẽ được chỉ ra thật rõ ràng ở bước này, GV cần chuẩn bị sẵn những tình huống dễ nảy sinh ra trong quá trình tổ chức TCDG cho trẻ.

- *Bước 4:* Tổ chức các TCDG nhằm mục đích phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ cùng với việc sử dụng các tình huống đã được đề ra như trong kế hoạch.

c. Điều kiện thực hiện

Các tình huống được đưa ra phải có nhiệm vụ dẫn dắt trẻ tham gia vào TCDG một cách nhẹ nhàng, tự nhiên, tạo cho trẻ có được cảm giác lôi cuốn, thích thú và rất say mê, từ đó kích thích được nhu cầu tham gia vào các hoạt động phát triển kỹ năng VĐCB của trẻ. Trong khi tổ chức các TCDG, ngoài việc phải giải quyết những tình huống đã được đề ra thì việc giải quyết các tình huống nảy sinh cũng phải được xử lý thật kịp thời và triệt để. Khi đưa ra các tình huống chơi cần phải đưa ra tình huống có chọn lọc, tránh việc lặp đi, lặp lại quá nhiều lần trong cách tổ chức TCDG và phải có sự lựa chọn, luân phiên để thay đổi các tình huống và tình tiết chơi khác nhau, không gây ra sự nhàm chán khi chơi cho trẻ. Khi tổ chức các TCDG, GV cần sử dụng giọng nói, ngữ điệu và những vận động phù hợp với các tình huống chơi.

2.2.4. Thường xuyên theo dõi và sửa sai cho trẻ trong khi rèn luyện kỹ năng vận động cơ bản có trong trò chơi dân gian

a. Mục đích, ý nghĩa

Trong quá trình tổ chức rèn luyện kỹ năng VĐCB cho trẻ, GV thường xuyên theo dõi và sửa sai sẽ giúp trẻ thực hiện đúng các thao tác kỹ năng VĐCB có trong TCDG. Thông qua quá trình đó, những biểu tượng về VĐCB sẽ được hình thành ở trẻ một cách đúng đắn và chính xác nhất. Thực hiện biện pháp này sẽ giúp nâng cao kết quả rèn luyện kỹ năng VĐCB của trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG. Trong quá trình tham gia vào các TCDG, trẻ được theo dõi và sửa sai thì trẻ thực hiện các thao tác kỹ năng VĐCB đúng. Khi trẻ có kỹ năng đúng trẻ sẽ tham gia vào TCDG một cách hứng thú và đạt được kết quả cao trong trò chơi. Kết quả của trẻ khi tham gia vào trò chơi chính là thể hiện sự thành công của GV trong quá trình tổ chức rèn luyện kỹ năng VĐCB cho trẻ thông qua TCDG. Trong khi tổ chức rèn luyện kỹ năng VĐCB cho trẻ thông qua TCDG, việc theo dõi và sửa sai cho trẻ sẽ diễn ra một cách thường xuyên sẽ nâng cao khả năng thực hiện các thao tác một cách chính xác và trẻ sẽ thực hiện thuần thục các kỹ năng VĐCB có trong trò chơi.

b. Cách tiến hành

Biện pháp “*Thường xuyên theo dõi và sửa sai cho trẻ trong khi rèn luyện kỹ năng VĐCB có trong TCDG*” được tiến hành theo các bước sau:

- *Bước 1:* Tổ chức cho trẻ cho trẻ luyện tập, rèn luyện các kỹ năng VĐCB thông qua TCDG sau khi GV đã làm mẫu, hướng dẫn các thao tác chơi một cách cụ thể, rõ ràng và chính xác.
- *Bước 2:* Quan sát kỹ quá trình thực hiện các thao tác kỹ năng VĐCB của trẻ trong khi trẻ tham gia vào các tình huống có trong TCDG.
- *Bước 3:* Sử dụng lời nhắc nhở khi trẻ có khả năng thực hiện không đúng một số thao tác kỹ năng VĐCB có trong TCDG.
- *Bước 4:* Sửa sai cho những trẻ, nhóm trẻ hoặc cả lớp khi trẻ thực hiện sai thao tác kỹ năng VĐCB trong khi tham gia vào TCDG.
- *Bước 5:* Khi kết thúc trò chơi, GV nhắc lại và sửa sai những thao tác mà trẻ thực hiện chưa đúng trong quá trình chơi của trẻ.

c. Điều kiện thực hiện

Việc theo dõi và sửa sai cho trẻ phải được thực hiện một cách liên tục và thường xuyên trong suốt quá trình trẻ tham gia vào TCDG. Lời nhắc nhở khi trẻ có khả năng thực hiện không đúng một số thao tác, kỹ năng VĐCB có trong TCDG phải được đưa ra kịp thời, đúng lúc, nhanh gọn và dễ hiểu. Việc sửa sai cho trẻ, nhóm trẻ hoặc cả lớp phải nhanh chóng, đảm bảo không ảnh hưởng đến các hoạt động khác. Khi sửa sai chỉ sửa chủ yếu ở những thao tác vận động sai, tránh việc hướng dẫn thực hiện lại cả thao tác chơi. Khi kết thúc trò chơi, GV nhắc nhở và sửa sai cho trẻ phải ngắn gọn, rõ ràng nhưng vẫn phải bao hàm được tất cả những lỗi mà trẻ đã mắc phải trong suốt quá trình tham gia vào TCDG.

2.2.5. Nhận xét, đánh giá, khuyến khích trẻ sau mỗi quá trình chơi

a. Mục đích, ý nghĩa

Thông qua nhận xét, đánh giá của GV về thực hiện các kỹ năng VĐCB của trẻ sau mỗi quá trình tổ chức TCDG sẽ giúp trẻ khắc sâu hơn biểu tượng về các kỹ năng VĐCB. Trẻ sẽ ghi nhớ từng thao tác vận động có trong trò chơi một cách sâu sắc nhất, thông qua nhận xét, đánh giá của GV trẻ sẽ tự nhận ra được những lỗi mà mình mắc phải trong quá trình tham gia vào trò chơi và sẽ rút được kinh nghiệm cho chính bản thân khi tham gia vào các TCDG tiếp theo. Việc khuyến khích trẻ sau mỗi quá trình chơi là việc làm cần thiết nhằm khơi dậy ở trẻ sự tự tin, mạnh dạn trong khi tham gia vào quá trình rèn luyện, giúp trẻ hăng hái, tích cực tham gia vào các TCDG, trẻ sẽ có ý thức hơn trong việc thực hiện chính xác các thao tác kỹ năng VĐCB có trong trò chơi để đạt kết quả rèn luyện cao.

b. Cách tiến hành

Biện pháp “*Nhận xét, đánh giá, khuyến khích trẻ sau mỗi quá trình chơi*” được tiến hành theo các bước sau”:

- **Bước 1:** Sau khi kết thúc trò chơi, GV tập hợp nhóm trẻ lại và yêu cầu trẻ tự đưa ra những nhận xét, đánh giá về chính mình hay bạn chơi của mình.

- **Bước 2:** Bằng việc quan sát, theo dõi trẻ trong suốt quá trình chơi, GV sẽ đưa ra nhận xét, đánh giá của riêng mình về quá trình chơi của cả lớp, chỉ ra những lỗi mà trẻ hay mắc phải để trẻ có thể ghi nhớ sâu sắc hơn.

- **Bước 3:** Động viên, khuyến khích trẻ sau mỗi quá trình chơi bằng những lời nói ngọt ngào hay những trò chơi tiếp theo hoặc bằng những món quà nhỏ.

c. Điều kiện thực hiện

Cần chú ý đến việc để trẻ tự nhận xét bản thân hoặc bạn chơi sau mỗi quá trình chơi, đặc biệt là những trẻ nhút nhát, ít khi nêu lên ý kiến của mình. Sau khi trẻ đã tự nhận xét, đánh giá, GV cần nhận xét, đánh giá lại một cách tổng quát, ngắn gọn về việc thực hiện các thao tác kỹ năng VĐCB có trong trò chơi trong suốt quá trình trẻ tham gia vào trò chơi đó. Đối với trẻ 4-5 tuổi, GV nên tiến hành nhận xét, đánh giá sau khi kết thúc trò chơi. Bên cạnh đó cần phải động viên, khuyến khích trẻ một cách kịp thời, đúng lúc để trẻ có thể tự tin tham gia vào trò chơi, tự tin thực hiện các thao tác của mình.

3. Kết luận

Trong lịch sử tiến hóa của con người, để sinh tồn được trong sự đấu tranh với tự nhiên nên con người đã hình thành và phát triển những kỹ năng cơ bản như: Đi, chạy, trườn, bò, nhảy, leo trèo,... Trải qua quá trình sống, con người đã nhận ra rằng kỹ năng VĐCB càng thành thục bao nhiêu thì lại càng giúp cho con người trong việc tìm kiếm thức ăn bấy nhiêu, để có thể hình thành những kỹ năng đó chỉ có thông qua củng cố và rèn luyện một cách thường xuyên. Có thể nói các kỹ năng VĐCB được hình thành song song với sự tiến hóa của loài người thông qua con đường lao động và đấu tranh sinh tồn với thiên nhiên [7, tr. 62]. Trẻ em chính là giai đoạn đầu tiên của con người, việc chăm sóc sức khỏe cho trẻ em chính là một trong những nhiệm vụ quan trọng mà trong giáo dục thể chất rất quan tâm và cần phải giải quyết. Đó chính là một trong những nội dung không thể nào thiếu được và đó còn là một trong những nhiệm vụ chính mà việc giáo dục cho trẻ trước tuổi đi học cần quan tâm. Trong đó nhiệm vụ giáo dục chính là phát triển kỹ năng VĐCB được đặt lên hàng đầu. Phát triển kỹ năng VĐCB là một trong những nội dung giáo dục cần thiết cho trẻ ở trường mầm non. Qua TCDG mà kỹ năng VĐCB của trẻ được hình thành, rèn luyện và phát triển. Vì vậy, TCDG có rất nhiều ưu thế trong giáo dục kỹ năng VĐCB cho trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi. Việc phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG cần phải được thực hiện một cách thường xuyên nhất và khoa học nhất. Cần áp dụng các biện pháp phát triển kỹ năng VĐCB một cách hợp lý và chính xác nhất để đem lại hiệu quả cao hơn. Việc đề xuất các biện pháp rèn luyện kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi thông qua trò chơi dân gian đều phải hướng tới mục đích cuối cùng đó là rèn luyện, củng cố và phát triển các kỹ năng VĐCB cho trẻ. Đây là một trong những yêu cầu quan trọng mà các biện pháp đề xuất phải đảm bảo. Kết quả cho thấy các biện pháp đề xuất đã góp phần thúc đẩy kỹ năng VĐCB của trẻ phát triển. Phân tích kết quả thực nghiệm cả về mặt định tính và định lượng đã khẳng định tính hiệu quả của các biện pháp đã đề xuất. Việc áp dụng các biện pháp phát triển kỹ năng VĐCB cho trẻ 4-5 tuổi thông qua TCDG sẽ góp phần nâng cao hiệu quả công tác giáo dục mầm non.

Chú thích

(*) Nghiên cứu này được hỗ trợ bởi Trường Đại học Tân Trào, Tuyên Quang, Việt Nam

Tài liệu tham khảo

- [1] Đặng Hồng Phương (2008). *Phát triển tính tích cực vận động cho trẻ mầm non*. NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [2] Đặng Hồng Phương (2014). *Giáo trình Lý luận và phương pháp giáo dục thể chất cho trẻ em lứa tuổi mầm non*. NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [3] Lê Thị Ánh Tuyết, Phạm Thị Hòa (2017). *Giáo trình Phương pháp tổ chức hoạt động giáo dục thể chất trong trường mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
- [4] Lưu Ngọc Sơn (2021). *Xây dựng tiêu chí và thang đánh giá tố chất thể lực của trẻ 5-6 tuổi*. Tạp chí Giáo dục, số 495 kì 1 tháng 2.
- [5] Nguyễn Thị Thanh Hương (2019). *Giáo trình Phát triển thể chất cho trẻ mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
- [6] Nguyễn Thị Triều Tiên (2025). *Các yếu tố ảnh hưởng đến giáo dục kỹ năng vận động tình cho trẻ mẫu giáo: Một nghiên cứu tổng quan*. Tạp chí Giáo dục, tập 25, số đặc biệt 8, tháng 9.
- [7] Trần Thị Minh Đức (2018). *Giáo trình Tổ chức hoạt động vui chơi cho trẻ mầm non*. NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.